

Богославець М.І.

студентка,

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА TIME IS A RESOURCE В АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Метафоричне втілення у мовних одиницях досвіду розумового досягнення часу базоване на апелюванні до досвідного знання, отриманого людиною з інших джерел, зокрема сенсорного, що пов'язане зі сприйняттям фізичних об'єктів, особливо, з тілесним досвідом. Діапазон таких метафор є різноманітним та дає змогу трактувати події, дії, емоції, ідеї в термінах предметів та речей [1, с. 127].

У процесі дослідження матеріалу дискурсу було виявлено первинну метафору часу TIME IS A RESOURCE, яка втілюється за допомогою загальнометодологічного принципу антропоцентризму, з утвердженням якого людина змінила ставлення до часу. Оскільки центром усього всесвіту є людина, то основною ціллю є її самоствердження, яке можливе лише за рахунок раціонального використання часу. Економічні міркування, які сприяли утвердженню бачення часу як ресурсу в різних його видах – передусім грошовому, а також трудовому, виробничому, сировинному, стали першочерговими [4, с. 14].

Ми розглядаємо метафоричну кореляцію TIME IS A RESOURCE як концептуальне утворення, де корелятом виступає РЕСУРС, а референтом – ЧАС. В дискурсі воно репрезентоване низкою концептуальних метафор, які переважно переміщують фокус уваги на кількість та цінність цього ресурсу .

В епоху ринкової економіки час перемістився до розряду матеріальних цінностей, від яких залежить успіх та розвиток певної справи, тому ознакою часу, що тлумачиться у термінах ресурсу, є цінність:

- *Conservatives thrive on a world filled with mysterious evil and unfathomable hatreds, where good is always on the defensive and time is a precious commodity in the cosmic race against corruption and decline (Guardian, 25 February, 2015)* – час сприймають як неоціненне багатство.

Гроші – це також ресурс, який стає джерелом подальшої метафоричної специфікації часу (*time is money*), адже, з'явившись у XVI ст., таке його розуміння активно ввійшло у свідомість носіїв англійської мови:

- *Time is money, so we chip our days into inhospitable fragments and then go home to sell so cheaply what time we have of our own. Slumped in front of the television we require only to be amused, in return offering our lives to any importuning advertiser, spin-doctored politico or hectoring special-pleader who requires our time. Our time is their money – and yet that, too, is a fiction; money is nothing more than a consensual hallucination (Guardian, 21 March, 1999).*

Кількісне бачення часу представлено його концептуалізацією як достатнього чи недостатнього тощо. Таким чином, час можна сприймати як:

- обмежений:

• *They have only a limited amount of time left to show what they can really do* (Guardian, 12 November, 2013) – обмеженою є кількість часу;

- достатній:

• «*We have all the time in the world, and I don't want to rush into things*» (Guardian, 26 August, 2012) – час сприймають як ресурс, обсяг якого прирівнюється усьому часу світу;

• *You've just enough time to infuse spirits with fruits and spices to give as gifts* (Guardian, 22 November, 2009) – часу є вдосталь.

Завдяки часу як ресурсу можна виконувати певні операції, наприклад, інвестувати. Інвестування може відбуватися на загальнодержавному рівні, передбачаючи загальнолюдські, універсальні потреби:

• *Luckily, fees also are one of a tiny handful of elements over which investors have a degree of control – as long as you're willing to invest the time and energy required to understand just how many fees, direct and indirect, you are already paying* (Guardian, 17 November, 2013) – час, а також енергію вкладають задля досягнення високих цілей.

Оскільки час належить людині, то ним можна розпоряджатись на власний розсуд: інвестувати задля отримання результату в майбутньому; заради власного збагачення, власних цілей; як ресурс, час можна інвестувати навіть у дітей [1, с. 136].

Варто зазначити, що, починаючи з XIX ст., слово *time* стало використовуватись на позначення фінансових феноменів, зокрема способів оплати праці та здійснення фінансових операцій. Наприклад: *time sheet, time card, double time, time and lime, time and a half, time discount* тощо. Фінансові поняття стали основою метафоризації часу [2, с. 15].

Розглянувши наведені приклади онтологічних концептуальних метафор з референтом ЧАС, робимо висновок, що в англomовній картині світу метафорична кореляція TIME IS A RESOURCE є основою концептуальних метафор, які репрезентують час як цінну річ, яка існує у певній кількості.

Список використаних джерел:

1. Гошилик Н. С. Схемні образи часу в сучасній англійській мові : монографія / Н. С. Гошилик. – Івано-Франківськ : НАІР, 2013. – 220 с.
2. Коннова М. Н. Концептуальні метафори часу в сучасній англійській мові : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / М. Н. Коннова. – М., 2007. – 25 с.
3. Guardian [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.guardian.co.uk>
4. Grady J. Foundations of Meaning : Primary Metaphors and Primary Scenes / J. Grady. – University of California, Berkeley, 1997. – 180 p.